Ч. 20. Pocztowa należytość opłacono ryczałtem. Львів, неділя 13. травня 1928. Рік XXX.

Виходить що тижня в неділю.
Адреса редакції і адміністрації: „Свобода", Львів, Ринок 10, II. пов.
Телеф. Редакції: 29-41.

СВОБОДА

СЕЛЯНСЬКА ГАЗЕТА
Орґан Українського Національно-Демократичного Обєднання.

ПЕРЕДПЛАТА виносить в краю: місячно 80 сот., чвертьрічно 2 зол. 20 сот. В Америці 2 дол. річно.
Зміна адреси 50 сотиків.
Поодиноке число коштує 20 сот.
Телеф. Друкарні: 29-26.

Наші найбільші вороги.

Найбільшим нашим ворогом під Польщею не є чужа влада і держава. Бо це — явний ворог. Таким чи другим способом завоював нас і ми тепер мусимо поносити всі наслідки нашої програної. Булиб ми такі, як другі народи, булиб ми не ганялися за чужими богами і не служили чужим панам, булиб не ненавиділи свого і не плюгавили свого, а жили і працювали для нього, боролися і вмирали за нього. Ми сьогодня булиб панами у власній, рідній хаті і втішалися незалежністю, як другі народи. Але так не сталося. Ми були ще за темні, за дурні, за мало непохитні і завзяті, отже тому прогавили великий мент визволення і тепер мусимо на власній, рідній землі тинятися в наймах у чужих.

Ріжні-преріжні обвинувачення кидають на наших воєнних політиків за їх короткозорість, за брак віри у власні сили і за нерішучість у важних хвилях. І без сумніву багато цих закидів та обвинувачень відповідає дійсности. Наші політики робили багато і великих помилок і тепер ми бачимо, що неодно, що було зроблено, повинно було інакше виглядати і інакше бути задумане та переведене. Алеж будьмо і справедливі. Чи тільки наші політики помилялися? Чи політики других народів — це самі Соломони, які поїли всі мудрощі світа і ніколи не роблять помилок? Де там... Робили і роблять багато більших і тяжчих помилок, ніж наші, хоча може ні один народ не був у такому важкому положенні, як наш... І діло не в самих помилках, які ми, до речі, мусимо і маємо право безсторонно осудити... Діло в чому другому.

В чому, спитаєте? А ось в чому:

Ми програли справу після війни тут на західно-українських землях тільки тому, що перед війною мали в себе *москвофільську язву*. А ця язва була така страшна, що її не можна порівнати з жадною партійною сварнею в нутрі ні одного народу. І тільки вона нас загубила. А ніщо друге.

Ці річи вже трохи призабулися, а проте слід їх і сьогодня пригадати. Від 1848 р. ми тут на Західно-Українських Землях були розколені, розбиті і розїджені в середині та палали більшою ненавистю до себе, ніж два найстрашніші вороги. В поляків і чехів також були партії. *Але ці партії змагалися між собою за те, як найшвидше і найпевніше дійти до волі і незалежности власного народу.* Тоді, як кацапи, кермовані пекольною ненавистю до самого слова: український, *тільки і жили для того, щоби це українство знищити та задавити.* День за днем, тиждень за тижнем, цілими довгими роками вони письмом, словом, в своїх орґанізаціях і установах напружували всі свої сили на те, аби топтати ногами і підкошувати в корінi кождий прояв нашого самостійного українського життя. І в цій внутрішній боротьбі вони висмоктали з нашого тіла всю силу, зробили з нас калік, безвільних немічників — тоді, як нам треба було ставати до боротьби з чужим ворогом.

Хотіли ми української школи, українських ґімназій, українського університету, щоби підвятися з низів у гору і як другі народи стати культурною нацією — кацапи в розперерізаній ненависти до нас домагалися російських шкіл і російського університету. Те саме було з просвітною працею по селах, з нашою працею над господарсько-економічним нашим піднесенням та зі всім, всім, що ми тільки задумали і зачали робити. А поляки підсичували цю корисну для них внутрішню нашу боротьбу. І вибирали з неї всі політичні зиски для себе. Мовляв, не можна українцям нічого дати — ні школи, ні ґімназії, ні університету, ні поділу Галичини, бо ще взагалі не знати, чи вони є самостійний народ і не знати, чи вони українці, чи москалі? Так тягнулося до самої війни. А якби не було кацапської язви, ми булиб в Австрії давним-давно добилися нашого права, булиб дійшли до такого ступіння розвитку, що потім після війни вже ніяка сила не змоглаб була нас знищити і побити.

Цю правду слід пригадати і тепер, коли ми знов стоїмо перед великими подіями, що знов можуть, але не мусять принести нам повне визволення. Тепер кацапня притихла. Занадто вже сильним і могутним виявило себе українство, щоби можна було йти на нього з відкритим шеломом. І тому старе, передвоєнне кацапство прибрало тепер іншу маску. Тепер воно виступає проти нас під фірмою *сельробівства і комунізму. Але його зміст і суть остали такі самі, які були перед війною.* Між іншим й скажена ненависть до Укр. Нац.-Дем. Обєднання як до одинокої партії, котра несе в нашому народі чистий національний стяг, походить з їх ненависти до самої української національної ідеї. Знищивши нашу партію, вони сподіються тим певніше завести наш народ в давнє російське, хоч тепер на червоно перемальоване, ярмо.

Але перерахуються. Старі часи вже не вернуться. Твердий як скала є наш народ. Хоч в злиднях, хоч в недолі і неволі, він знає, що *тільки шляхом національного визволення*— він, як другі поневолені народи, дійде до добробуту і щастя.

Туди веде його наша партія і за нею, як досі, лавою підуть міліони.

20 травня ц. р. здержуємо дальшу висилку усім Вп. передплатникам, що не заплатили передплати. На адресі слідуючого числа випишемо кожному передплатникови квоту, з якою залягає до кінця червня ц. р. (II. кварталу). Тим, що мають заплачену передплату до кінця червня ц. р. не будемо писати нічого.

Кольонізаційний похід.

На засіданню буджетової комісії дня 25. квітня ц. р. міністер земельних реформ п. Станєвич, професор економії виленського університету, а також всі члени буджетової комісії від найбільш лівих до найбільш правих, у відповідь українському послови Баранови, який осудив кольонізаційну політику польських урядів на українських землях, заявили таке: кольонізаційна політика Польщі проводиться вже шість століть і цілком природно буде проводитися дальше, бо цього вимагає економічний і політичний інтерес польської держави і польського народу. Українське населення може бути тільки вдоволене з тої кольонізації, бо „польський кольоніст несе західну культуру на українські землі".

Сказано ясно і недвозначно.

Представник уряду, який реклямує себе урядом справедливим супротив всіх всіх громадян без огляду на національні і релігійні переконання, уряду управильнення також національного питання в Польщі, видав безапеляційний вирок на наше селянство, бо заявив, що кольонізацію на українських землях буде уряд провадити і на будуче, іншими словами — буде на українських землях насаджувати польських кольоністів а українських селян не буде допускати до набування землі.

Міністрови вторували всі польські члени комісії без огляду на їх партійну приналежність і з піною на устах накидувались на представника українського народу, посла Барана, який посмів обороняти право українського народу на його прадідні землі. Навіть ті польські ґрупи, які стоять в опозиції до уряду Пілсудського, як польська партія соціялістична, Визволенє і пол. хлопська партія зійшлися всі в поході проти життєвих інтересів нашого селянства і цілого народу, його права на землю. Зайвий раз пригадувати, що між політичними польськими ґрупами ми приятелів не маємо, що всі вони, воюючи між собою, в боротьбі з нами вони все зійдуться і всі разом будуть поборювати всі наші, як національно-політичні так і господарські слушні домагання. Заява міністра Станєвича і представників всіх польських партій, розвіє всякі надії нашої суспільности на якінебудь здобутки на парляментарній арені, а противно поглибить ту прірву, яка вже нині істнує поміж громадянством польським а українським, поміж урядом польським а українською парляментарною репрезентацією. Наших послів така заява може тільки утвердити в переконанню, що шлях безоглядної боротьби в соймі є одиноко доцільний.

Одночасно нашим соціялістичним репрезентаціям в соймі заява польського санаційного міністра і представників соціялістичних польських ґруп вказує на неправильність їх тактики зиркання в сторону польської лівиці і сподівання, що „найдемо на лавах лівиці підмогу", як це було зазначено в правно-державній заяві українських соціялістів-радикалів. І польська партія соціялістична і польські комуністи проводять ріжними шляхами *тільки* політику польської державної рації стану і ніяких відхилів в користь національних меншостей з їх сторони не може бути, бо це противиться тій польській рації стану. Експанзія Польщі на схід, на чужі землі є, як заявив міністер Станєвич, національною конечністю Польщі і це розуміють всі польські політичні партії і тому свойому розумінню видали вислів дня 25. квітня ц. р.

Українська суспільність повинна витягнути із заяви міністра рільництва для себе певну науку. Під враженням тої заяви повинні не тільки наші посли і сенатори, але цілий наш нарід закладати на вічах і нарадах протести проти вже явної польської акції в напрямі загарбання наших земель. На тих вічах і нарадах наша суспільність повинна дати вислів обуренню проти польських затій, наші посли повинні пояснювати виборцям, що з огляду на явну кольонізаційну програму Польщі будуть вести всіми силами боротьбу за істнування нації і не можуть дрібненькими торгами старатись улекшити положення нашого народу. Ми повинні вести політику великої ідеї, висловленої в нашій правно-державній заяві, бо тільки така політика може принести як не зараз то в будучности здійснення найвисшого права нації.

Ясна політика кольонізаційна уряду супротив нашого народу повинна збудити зі сну наші фінансові централі та заставити їх не тільки провадити фінансову політику дрібного купчика, який глядить, чи в результаті будуть з такої політики маленькі бариші, а повинні вести якраз політику, яка протиставилабся експанзивній політиці на наших землях, хотяй хвилево зі шкодою для річних зисків. Для переведення цеї фінансової політики наших всіх централь повинна бути зорґанізована Економічна Рада. Завданням її булоб узгіднити економічну політику всіх наших централь, зробити їх лекшими і більш здатними до реалізації нашої економічної політики в краю, допомогти нашому населенню до реалізування оборони против кольонізації наших земель. Орґанізацією Економічної Ради, в склад якої входилиб представники всіх наших економічних централь, як також представники національних політиних партій, повинен занятись ідейний провідник нашого господарського життя — Ревізійний Союз Українських Кооператив.

С. К.

За громадську самоуправу.

Міністер внутрішніх справ видав дня 25. квітня 1927 р. розпорядок про розписання у Східній Галичині виборів до сільських грмадських рад, з тим, що вибори мають бути переведені негайно. Розписання громадських виборів наступило тому, що господарка наказних громадських комісарів, які в злочинний спосіб нищили громадське майно і в невиносимий спосіб дошкулювали при помочі ріжних шикан мешканцям громади, не могла бути довше вдержана.

Український народ зрозумів, що громадські вибори це боротьба за владу, що від громадської ради залежить порядок, богацтво і сила

громади, що громада повинна стати кузнею, де гартується національна сила і свідомість. Не оглядаючися на ніякі перепони, поборюючи зловживання наказних комісарів і адміністраційної влади при переведенню виборів пішло українське населення орґанізовано у виборчий бій. І справді громадські вибори відбулися у місяцях червні, липні і серпні минулого року майже у всіх східногалицьких громадах.

В численних громадах наказні комісарі, хотячи удержатися при владі і при богатім громадськім жолобі, допускалися таких зловживань при приготовленню виборчих лист і поділі виборців на кола та при самому голосуванню і обчисленню голосів, що знехтовано волю більшости виборців і вибори випали в нашу некористь. Покривджені українські виборці вносили до воєвідств виборчі протести, виказуючи фактами і свідками фальшовання волі виборців при переведенню виборів. Виборчі протести вносили також наказні комісарі і виборці польської народности в усіх випадках, коли громадські вибори випали не по їх думці. Значиться наказні комісарі і їх заушники протестували проти важности виборів і домагалися уневажнення їх з причин виборчих зловживань, яких вони самі допускалися. Вониж то а не хто інший переводили вибори і вони несуть відповідальність за спосіб їх переведення.

Сталося таке, що у всіх громадах за нечисленними виїмками внесено протести проти важности переведених виборів. Український загал сподівався, що адміністраційна влада (воєвідства і староства) скоро і безсторонно полагодять їх, щоби не спиняти введення в життя громадської самоуправи. На жаль так не сталося. З виборчими протестами почали діятися ріжні чудасії. Деякі староства при переведенню доходжень в справі правдивости замітів, піднесених у виборчих протестах, поступали і поступають стороннично і свідомо проволікають полагодження протестів. Їм стало жаль наказних комісарів, яких вони колись назначили на той уряд і які їм так вірно служили, вони не хочуть допустити, щоби громадські ради перейшли в українські руки. В слід за тим адміністраційні урядники староств а часто-густо в їх заступстві державна поліція переводять стороннично доходження, не переслухують всіх покликаних українськими виборцями свідків або стараються впливати на їх зізнання. На основі так переведених доходжень воєвідства узгляднюють неоправдані нічим протести наказних комісарів і їх заушників, а відкидають протести хотяйби дуже оправданих українських виборців. На кождий випадок, щоби проволікти полагодження справи, щоби влада як найдовше ще оставала в руках наказних громадських комісарів, полагода протестів йде дуже пиняво. Знаємо такі випадки, де протесту не полагоджено через пів року і більше. Нічого не помагають численні і многократні делеґації українських громадян до воєвідства і староств. Тимчасом наказні комісарі лютують ще більше чим передтим, ще більше доскулюють населенню, бо бачать, що влада в громаді вихоплюється їм з рук і що дні їх панування пораховані.

В багатьох громадах відбулися вдруге вибори і наказні комісарі внесли знову протести або проти важности виборів, або проти вибору громадської зверхности. Коли полагода протестів піде і тим разом так пиняво, як першого разу, то Бог вість, коли влада полагодить їх. Знаємо багато випадків, де наказні комісарі, органи державної поліції а навіть адміністраційні урядники кажуть явно і отверто українським виборцям: „виберіть такуто скількість радних польської народности, або виберіть війтом поляка, бо в противнім випадку вибори буде влада уневажнювати постійно і ви побачите громадську владу на Йосафатовій долині“.

Справа громадської самоуправи є преважною справою для українського народу і тому українське населення мусить розпочати організовану боротьбу за її здійснення. Українська Парляментарна Репрезентація видвигне цю справу на соймовій і позасоймовій арені. Щоби боротьба могла мати вигляди на успіх, мусимо знати про дійсний стан громадського самоурядовання у кождій громаді, мусимо знати точно причини, ізза яких в громаді не істнує ще виборна громадська рада і мусимо факти зловживань доказати свідками.

Всі матеріяли в справі громадського самоурядовання прохаємо присилати нам на адресу: Народня Канцелярія, Львів, вул. Костюшка ч. 1 А. Лишень орґанізованою боротьбою здобувають народи свої права, лишень орґанізованою боротьбою здобуде український народ громадську самоуправу.

Посол Володимир Целевич.

В обороні рідної землі.

Промова посла д-ра Степана Барана, виголошена на бюджетовій комісії польського сойму дня 25 квітня 1928 р.

Забираючи голос в імени Українського Клюбу, мушу із самого початку ствердити, що польське земельне законодавство почавши від 1919 р. по нинішний день стоїть під знаком польської національної політики, якої вістря вимірене проти життєвих інтересів споконвічного українського населення тих земель, що опинилися під польською владою. Не господарські інтереси рішали при ухвалюванню і здійснюванню земельної реформи, але **виключно інтереси польського панюучого народу,** хотяй цеї засади не проголошено виразно ні в одному законі земельному, а це з огляду на закордонну політику.

Перейду історію сучасного польського земельного законодавства. Вже в часі польсько-української війни проголошено в соймі ухвалою з дня 10. липня 1919 р. основи земельної реформи, які опісля подрібно розробили поодинокі земельні закони. Був це час, коли в наслідок воєнних подій великі простори панської землі у Східній Галичині, на Волині, Підляшу, Поліссю і Холмщині лежали облогом і коли ціла господарка дідичів на тих землях не була ще відновлена. Заходила можність, що більші землевласники, не маючи капіталу до віднови своєї господарки, булиб змушені позбутися своєї землі в користь місцевих або околичних селян. Щоби до цього не допустити, розпорядок ради міністрів з дня 21. вересня 1919 р. про управильнення обороту більшої земельної власности обмежив цей оборот передовсім в Східній Галичині, ограничуючи австрійський цісарський розпорядок з 9. серпня 1915 р. про оборот землею в цей спосіб, що розширив цей розпорядок, обмежуючи й вільний оборот землею тільки щодо селянських ґрунтів, також і на ґрунти більшої земельної власности. Сталося це тому, щоби мати **контролю над позбуванням більшої земельної власности** і щоби шляхом довільних дозволів на набуття більшої земельної власности **недопустити до цього, щоби земля перейшла в руки українського селянина і взагалі в руки непольські.**

Для переведення контролі над земельним оборотом створено законом з 6 липня 1920 р. окремий державний апарат у формі **головного уряду земельного, окружних земельних урядів і повітових урядів земельних,** що мали здійснювати земельну реформу.

Сам основний закон про земельну реформу з дня 15. липня 1920 р. дозволяє набування землі тільки громадянам польської держави і то з правила тільки таким, що досі з управою землі і з земельною господаркою були особисто звязані. Набування землі управильнює арт. 53 цього закону в цей спосіб, що набувцями землі, призначеної під рільну управу, можуть бути певні особи, а саме: **фільварочна служба, дальше воєнні інваліди,** а також особи, що досі самі займалися рільною господаркою. В цьому законі нема виразної постанови, що земельна реформа має мати характер кольонізаційний, осадничий, противно, в ньому є постанова, що земельний запас є призначений передовсім на скріплення дрібних господарств з безпосереднього сусідства. Ця постанова ввійшла у згаданий закон мабуть длятого, що цього вимагала тоді **польська закордонна політика,** зокрема щодо Східної Галичини, якої правно-державне становище у цьому часі було ще невирішене і польська держава у Східній Галичині виконувала тоді **тільки окупаційну владу** в розумінні міжнародного права. Правно-державною справою Східної Галичини займалася тоді мирова конференція в Парижі, яка створила навіть окрему комісію під проводом Камбона, що виладила окремий правно-державний статут з дня 20. листопада 1919 р. про правно-державне становище Східної Галичини в сполуці з польською державою, як до певних границь самостійного державного тіла. В цьому статуті в арт. 12 і 13 **заборонено виразно кольонізацію Східної Галичини** чужостороннім елементом споза границь Східної Галичини, значить — статут залишав весь можливий для переведення земельної реформи запас землі тільки **для місцевого населення.**

Однак переведення земельного закону з дня 15. липня 1920 р. пішло зовсім іншим шляхом. Дня 17. грудня 1920 р. польський сойм ухвалює **закон про військову кольонізацію.** Є це закон незнаний ні одній новочасній культурній державі. Всі держави середньої Европи, держави балканські і новоповсталі держави прибалтійські перевели і переводять у себе земельну реформу в дусі **земельної демократизації,** отже зносять більшу земельну власність і поширюють варстат праці селянських трудових мас. Ні Чехословаччина, ні Югославія, ні Румунія, Лотва, Литва, Естонія, ані Німеччина чи инші держави, ідучи на зустріч домаганню широких селянських трудових мас, **не зрбили цього, що зробила Польща,** а саме не ввели у себе військової **кольонізації** на взір римських ветеранів, ані навіть не ввели масової кольонізації чужим національним елементом чужонаціональних земель.

Навіть передвоєнні **пруські закони,** що проводили кольонізацію польських земель Познанщини і Поморя німецьким елементом, **стоять морально вище від польських земельних законів.** Німецька кольонізація тревала від 1886 р. до хвилі вибуху світової війни і мимо величезних фондів, що переходили річно квоту 100 міліонів марок німецьких в золоті з державних фондів, не числячи допомоги кредитової великих німецьких банків, успіх праць цеї праці був дуже марний. На протязі 1913 р. пруська кольонізаційна комісія скольонізувала 307 тисяч гектарів землі німецьким елементом з заходу. Одначе тоді **була дозволена парцеляція приватна** і поляки шляхом приватної парцеляції вихопили в тому самому часі з німецьких рук величезні простори управної ріллі, що на 100 тисяч гектарів перевищили простір землі, скольонізованої німцями. Остаточний кольонізаційний білянс показався там для німців відємний, а повоєнні події перечеркнули до решти всю працю кольонізаційної комісії і тепер на місци німецького кольоніста **в Познанщині і на Поморю сидить польський хлоп.**

Зовсім іншим шляхом пішов розвій земельного питання в теперішньому **Союзі соціялістично-радянських републик.** Там революція дала в руки селянського трудового народу **всю більшу земельну власність,** як привзтну так державну і церковну. Вправді з правного боку не є це приватна власність селян, бо радянський закон приватної земельної власности не визнає. Але фактом є, що саме селянство всю землю, яку здобуло шляхом революції, **вважає за свою власність** і з тим фактичним станом числиться навіть радянська влада. Щодо Великої України, то там українське селянство одержало шляхом революції великий варстат праці у спадщині по московських і польських поміщиках і цього варстату праці очевидно **не випустить із своїх рук.** І хотяй сьогодня на Радянській Україні обставини для селянського населення далеко не ідеальні і відносини теперішнього правного характеру спинюють у великій мірі розвій і поступ селянського господарства, то все море крови, що її пролляв український нарід в обороні своєї землі, не пішло на марно і прийде час, що й там, на Радянській Україні відносини під цим оглядом зміняться **і український селянин закріпить за собою у своїй державі землю здобуту шляхом революції.**

(Докінчення буде.)

З польського сойму.

НАРАДИ В КОМІСІЯХ.

Інвалідські ренти.

Минулого тижня йшла дальше праця в буджетовій комісії. Дня 30. квітня розглядано відділ емеритур і інвалідських рент і пенсій і серед промовців представник Українського Клюбу. пос. д-р Ст. Біляк звернув увагу на покривдження інвалідів української народности, тому що речинець зголошування прав до інвалідських рент припав на ті часи, коли українці з політичних причин не брали участи у виконуванню розпорядків польської військової влади. Тому треба конче змінити обовязуючий інвалідський закон і оголосити додатковий речинець на зголошення інвалідських прав. Промовець згадав притім про безправства наказних комісарів і взагалі адміністраційної влади, що опізнює полагоду заяв на інвалідські ренти і зволікає цілими роками.

Суспільна опіка.

З черги розглядано буджет міністерства праці і суспільної опіки, до якого належить охорона праці, суспільне обезпечення, суспільна опіка та еміґрація. Промовці зазначували, що уряд призначив на це міністерство дуже малі гроші, а й ті обертається головно в користь міського населення, хоч 70 проц. населення держави творить селянство. Представник Українського Клюбу, пос. д-р **Баран** прилучився до цих виводів і звернув з окрема увагу на справу еміґрації. Польська влада опікується переважно еміґрантами польської народности і кольонізує ними полудневу Францію. Так само важко дістатись українському еміґрантови до Німеччини. Польське еміґраційне товариство, що користується опікою уряду, зробило для поляків багато добра, подібне українське товариство щойно зачало орґанізуватися. Взагалі еміґраційний закон та діяльність польського еміґраційного уряду мають багато хиб.

Польське судівництво.

Дня 1. мая розглядано буджет міністерства судівництва. З промови міністра судівництва Мейштовича показалося, що в Польщі є 31.350 вязнів, між ними 2.31 політичних. Майже всі промовці критикували остро теперішний стан польського судівництва, закидуючи йому між іншим сторонничість і несправедливість, головно супроти національних меншостей і селянства. Пост. д-р Ст. **Баран** звернув увагу на лиху орґанізацію ґрунтових книг, які у Сх. Галичині є або знищені або не відповідають дійсному станови річей. Виданий декрет про реорґанізацію судівництва є хибний і не рахується з життям. В Галичині заводить цей закон мирові суди, в яких будуть судити нефахівці, так що населення вважає це поворотом до панщизняних судів. Взагалі населення сильно занепокоєне касуванням повітових судів і переношенням старших суддів на емеритуру, тому що вони мають знання і досвід, яким не визначаються їх наслідники.

Інші промовці (поляки) закидували польському судівництву, що воно стоїть на услугах адміністраційної влади, як це показалося при виборах. Вимір справедливости буває сторонничий. За політичні провини накладається більші кари, ніж у царській Росії. Політичні вязні наражені часто на побої. Харчі у вязницях недостаточні.

Справою політичних процесів занявся пос. д-р **Загайкевич** (Укр. Клюб). Він зазначив, що підставою судового поступовання є часто не факти але підозріння. Польські судді добачують часто злочини там, де їх нема. Обвинувачують в державній зраді, яка вимагає обовязково негайного арешту, закрашують домішкою шпигунства, яке має той наслідок, що вязням відбирається пільги, якими користуються політичні вязні, а врешті все те розглядається як комунізм. Закорінюється звичай тісного співділання суду з поліційними службовцями. В багатьох випадках процеси, головно політичні, оперті на поліційних доношиках і провокаторах. Арештованих перетримується довгий час без переслухання. Щодо внутрішних судейських справ то права української мови не є шановані, судові розправи розписується на українські свята. Українських суддів поминається при авансах без ніякої причини, за те лише, що вони греко-католики та українці.

Ріжні хиби польського судівництва виказав також пос. д-р Лев **Бачинський.**

До обговорення лишились ще буджети міністерства освіти, внутрішних справ, фінансів і військових справ.

Справа державного трибуналу.

Дня 4. мая радила конституційна комісія над поділом місць у державнім трибуналі, покликанім на це, щоби су-

дити також міністрів. На основі конституції сойм вибирає до державного трибуналу 8 осіб споза своїх членів. Предсідник комісії хотів зарядити голосування над зголошеними кандидатами, між якими були самі поляки. Однак пос. д-р Блажкевич (Укр. Клюб) покликався на виразний припис закона, що членів державного трибуналу вибирається на підставі чисельного ключа соймових клюбів. Комісія мусіла на це згодитися, наслідком чого поодинокі клюби свої місця матимуть в державнім трибуналі. Перше, друге, четверте і осьме місце дістала 1-ка, третє 2-ка (польські соціялісти) пяте Українських Клюб, шесте Визволене, семе вшехполяки. Від Українського Клюбу предложено кандидатуру адв. д-ра **Ярослава Олесницького.**

Вибір кандидатів, які предкладає комісія, наступить на найблищім засіданню сойму, яке відбудеться 15. ц. м.

З політичної організації.

Повітовий Народній Зїзд. Справоздавчі збори.

Дня 15. марта ц. р. відбулися в Самборі в салі „Української Бесіди“ збори делеґатів із сіл цілого повіта. На зборах явилися посли 49-го округа сенатор о. Юліян Татомир і посол Гринь Тершаковець. Збори отворив голова Пов. Нар. Комітету Іларій Тарнавський. Про виборчі підсумки, про тактику поодиноких партій при виборах та про потребу поглиблення політичної організації говорив о. сен. *Татомир.* З черги забрав голос пос. *Тершаковець,* який висловив подяку виборцям за те, що твердо стояли при виборах при національнім прапорі партії УНДО, а про націоналізм та його змагання говорив студ. *Антін Луцький.* Після оживленої дискусії і відспівання національного гимну присутні в піднесенім настрою розійшлися до дому.

Дня 1. квітня ц. р. відбулися *справоздавчі збори* в салі „Народнього Дому“ в Луці. Звіт з тактики Українського Парляментарного Клюбу і його діяльности зложив сен. о. *Юліян Татомир.* В дискусії забрав голос студ. Антін Луцький, який говорив про орґанізаційні пляни на майбутнє, а опісля на внесення студ. Павлівського всі присутні заявили своє повне довіря до Української Парляментарної Репрезентації та одобрили її дотеперішню діяльність.

Дня 8. квітня ц. р. відбулися *окружні політичні збори в Луці,* на яких були присутні селяне з Білини, Бикова, Волощі, Майнича, Дорожова, Прус, Ортинич і Татар. Після звіту о. сен. Татомира, забрали голос студ. Луцький, громадянин Калимон з Дорожова, Микола Коца і Михайло Шеремета з Луки та студ. Павлівський.

Дня 2. квітня ц. р. відбулися політичні збори в салі читальні „Просвіти“ в *Самборі.* Присутних було понад 600 людей. Збори отворив о. декан Бенцін. Після вибору президії о. сен. *Татомир* здав звіт з дотеперішньої діяльности Українського Парляментарного Клюбу, яку збори одноголосно одобрили, заявляючи Українському Клюбові своє повне довіря.

Кріваве свято.

Бої між соціялістами і комуністами в дні 1 травня.

День 1-го травня, встановлений світовою соціялістичною орґанізацією як робітниче свято на знак згоди і солідарности всіх робітників, що гуртуються під червоним прапором соціялізму, пройшов у Польщі дуже бурливо. Прийшло до кріваввих боїв між соціялістами і комуністами а у Варшаві впали навіть трупи. Чотирох людей згинуло на місци від куль а чотирох дальших померло від ран у шпиталю. Кількасот осіб потерпіло рани.

Менше кровава була боротьба між соціялістами і комуністами у Львові. Тут знайшовся комуністичний посол Сохацький, що хотів промовляти до робітників на площи Ґосевського. Його набили а разом з ним обірвало багато його поплечників. між ними кількох сельробів.

В Бориславі соціялісти побили також своїх противників спід більшовицького прапору, причім дісталось також сель-робівському послови Вальницькому, який ратувався тим способом, що сховався до поліційного авта.

До подібних боїв прийшло в Лодзі, Сосніовци та інших містах.

Новий політичний процес.

15 хлопців перед судом.

Перед трибуналом присяжних суддів у Львові відбувся процес проти 15 молоденьких українців, ґімназійних учеників із Снятина і Коломиї у віці від 16 до 20 літ. Закинено їм державну зраду і ділання на шкоду держави, чого мали допуститися таким чином, що належали до тайної революційної орґанізації, яка мала на меті відорвати Галичину від Польщі, а покищо нищила телеґрафічні стовпи, палила двори і т. п. Арештованих передержано 8 місяців у слідчій вязниці в Коломиї а розправу поручено львівському судови, бо коломийські громадяни могли бути для обвинувачених занадто — вибачливі.

На розправі, яка тревала 8 днів, лише кількох обвинувачених призналося, що належали до тайної орґанізації, а двох, що справді пробували підтинати стовпи. Одначе переловлені відозви свідчать, що цеї орґанізації не можна брати поважно, бо були це студентські нерозважні змови, питомі незрілому молодечому викови, які зрештою практикуються майже по всіх польських школах. Інші обвинувачені були тільки членами кружків, що мали на меті самоосвіту. Якими небезпечними були обвинувачені, видко з того, що підчас розправи деякі з них мліли на саму згадку злочинів, які їм закидується. Навіть урядові свідки, переважно поліційні службовці, стверджували, що така революційна орґанізація не була нікому страшна.

Розправа скінчилася тим, що всі питання щодо державної зради присяжні судді заперечили, а потвердили тільки питання в справі саботажу і то тільки щодо 6 обвинувачених. Наслідком того трибунал видав присуд, яким засудив Михайла Бажанського і Романа Ґеника на 10 місяців, Евгена Піка на 6, а Ярослава Балицького, Івана Ґорука і Сильвестра Бачинського на 5 місяців вязниці з почисленням слідчого арешту. Всіх інших увільнено. На основі такого присуду тільки Бажанський і Ґеник лишилися досиджувати кару, а інші вийшли на волю. Боронили адвокати д-р Старосольський і д-р Шухевич.

Замах на більшовицького дипльомата.

Знову стріли у Варшаві

Більшовики дуже занепокоєні замахом, який виконано 4. мая на шефа більшовицької торговельної місії Лізарева у Варшаві. Коли Лізарев їхав автом, на вул. Маршалківській стрілив до него двічи якийсь чоловік. При третьому стрілі затявся йому револьвер. Стріли не поцілили Лізарева, лише відломки скла скалічили йому руку.

Поліція зловила стріляючого, яким був 23-літний студент, Войцеховський, по народности москаль. Він заявив, що хотів убити Лізарева як одного з представників більшовицького уряду з пімсти за смерть свого батька, якого розстріляли більшовики. Як відомо, зате саме застрілив минулого року студент Коверда більшовицькоого посла у Варшаві, Войкова.

У звязку з тим замахом поліція перевела серед російських еміґрантів у Варшаві ревізії й арештувала кільканайцять російських студентів, уважаючи їх небезпечними для публичного порядку. Цікаве, що більшовицький консуль Шахов, запитаний, яка його думка про цей замах, відповів: „Ми вже до того привикли, бо щодень дістаємо листи з погрозами“.

Всеж таки радянський посол у Варшаві Боґомолов вислав польському урядови ноту (письмо) з протестом проти потуранню орґанізацій, що мають на меті виконувати замахи на представників радянської влади.

На слідах червоної роботи.

Арештування Белі Куна.

У Відни арештовано бувшого мадярського диктатора, Белю Куна, якого прислали більшовики з Радянщини, щоби викликав комуністичну революцію в середущій Европі і на Балкані. В 1919 р. йому удалось створити на Мадярщині більшовицьку диктатуру, що кілька місяців розправлялась кроваво зі своїми противниками. Перед румунськими і чехословацькими військами Беля Кун утік до Австрії, а звідси на Радянщину, де перебував аж доси. В 1920 р. здавив повстання на Кримі, причім жертвою його кровожадности впало 40 тисяч людей. Теперішний мадярський уряд зажадав від австрійського уряду видачі Белі Куна, щоби потягнути його до відповідальности за звірства з 1919 р.

Цікаве, що в документах, які найшли при Белі Куні, були докази, що більшовики приготовляли замахи на провідників української політичної еміґрації у Варшаві, Празі і Парижи, подібно, як це зробили з Петлюрою. Три комуністи, арештовані разом з Куном, належать до української секції третього інтернаціоналу.

Азійський монарх в Европі.

Подорож афґанського короля.

Дня 29. квітня п. р. приїхав до Варшави король Афґаністану Аманулах, що був передтим в Римі, Парижи, Льондоні і Берліні. Товаришить йому жінка, близша родина і численний двірський почот. Афґаністан, край завбільшки два рази такий як Польща, лежить в середній Азії, на схід від Персії, і граничить від півночи з більшовицьким Туркестаном **а на полудни з англійськими Індіями** Мешканців має всього 10 міліонів. Давнійше Афґаністан підлягав впливам Анґлії, перед кількома роками став зовсім незалежним. Тепер король Аманулах їздить по Европі і приглядається нашим порядкам, щоб завести їх у себе.

Тому що в Афґаністані перехрещуються сухопутні дороги із заходу і півночи на схід та полудне, всі уряди європейських держав стараються війти з Афґаністаном в тіснійше порозуміння та здобути там для себе ринок збуту. Король наслухався в часі своєї подорожі багато чемних слів, дістав багато дарунків а ще більше річей закупив за гроші. Польський уряд подарував йому літак польської фабрики в Познанні і сто крісів. Аманулах роздає державним достойникам ордери і титули. Між іншим соймовий маршалок Дашинський (соціяліст) дістав титул афґанського князя!

Після кількох днів побуту в Польщі король поїхав на Радянщину. Більшовики приймають його також радо, бо хотять показати свої порядки і придбати його до своїх цілей. Ті порядки пізнав Амуналах найкраще по тім, що ледви переїхав на більшовицький бік, його обікрали на залізниці. Вкрали йому 2 куфри з дорогими футрами. Заряджене слідство не викрито злодіїв, але король поїхав дальше і в Москві зложив вінок на гробниці Леніна.

Що чувати у світі?

Анґлія має вічні клопоти з краями, що їй підлягають і нерадо зносять анґлійську опіку. В останнім часі прийшло до нового непорозуміння між анґлійським урядом і Єґиптом. Єґипетський уряд видав розпорядок про збори, яким ослабив сильно анґлійську владу, обмежуючи діяльність поліції. Невдоволений цим анґлійський уряд зажадав відкликання цього розпорядку, інакше вжиє збройної сили. І рівночасно на єґипетські води поїхали анґлійські кораблі. Скінчилось на тім, що єґипетський уряд відложив свій розпорядок до осени.

В Румунії заноситься на новий переворот. Князь Кароль, що перебуває за границею, готов кождої хвилі вернути до краю й обняти владу. Прихильна йому хлопська партія приготовляється захопити владу в шістьох більших містах, щоби впровадити Кароля на королівський престол.

На китайськім боєвищи. Переможний похід полудневої китайської армії на північ мав, як відомо, цей наслідок, що Японія вислала свої війська до Китаю, щоби, мовляв, ратувати загрожені інтереси японських горожан. Коли Ці-нан-фу прийшло між китайськими і японськими військами до бою, в якім японцям забракло муніції і вони мусіли китайцям піддатися. Командант японських військ зробив собі „гаракірі“ (відобрав собі життя, розпоровши собі живіт). В цілій Японії настало велике обурення на китайців і японський уряд має зірвати дипльоматичні зносини з Китаєм. В останній хвилі на боєвім фронті прийшло до перемиря.

Податкові дивогляди.

Рішення польської влади в справі податків більше ніж дивні. На основі кількох розпорядків швачка у Польщі, котра десь там у темній вогкій норі при помочи машини заробляє на життя, мусить викупити промислове свідоцтво. Зате маґнат, що при вирубі ліса фабрикує масово ріжний деревний матеріял і робить величезні інтереси, що сягають соток тисяч золотих, є від обовязку викупна промислового свідоцтва **вільний!**

То значить справедлива податкова система.

Новинки.

— **В справі вписів до ґімназії.** Польське міністерство освіти видало нові приписи в справі принимання учеників до державних ґімназій. Між іншим сказано, що при вписі до I. кляси ученик не може бути старший понад 12 літ і молодший від 9 і пів року. Є це велика перешкода для сільської молодіжи, яка звичайно в пізнішим віці зголошується до ґімназій.

— **Комуністична демонстрація в суді.** На судовій розправі, яка ведеться проти Білоруської Громади у Вильні, явилися комуністичні посли Бітнер, Варскі і Росяк та сель-роб Вальницький і на павзі виголосили до обвинувачених привіт від московських, польських і українських робітників. Предсідник суду приказав поліції вивести їх із салі, а крім того виленський суд зажадає від сойму видачі всіх чотирох послів.

— **Вільно женитися.** Польське міністерство військових справ видало з днем 1. мая розпорядок, що позволяє новобранцям польської армії свобідно женитися. Доси треба було на це дозволу доповняючої команди.

— **Земля неспокійна.** З ріжних сторін приходять вісти про нові землетрясення. Чули його в Царгороді, Баварії, полудневій Америці і, як звичайно, в Греції. З міста Коринту лишилась тільки купа каміння, але воно розсипається від дальших підземних ударів. Мешканці розбіглися на всі сторони і не хотять більше вертати до своєї батьківщини. Доносять також про дальші вибухи великанського вульканув Кракатав на Сундайських островах біля Австралії.

— **Жертви землетрясення.** Зібрано такі відомости про шкоди від землетрясення в Болгарії та Греції: 132 місцевостей знищених, 108 осіб убитих, 683 ранених. 13.490 будинків завалених, 17.407 домів не до ужитку, 365.600 бездомних осіб.

— **Торговці людським товаром.** У Львові і Станиславові арештовано кількох жидів, що займались торговлею людським товаром. Вони полювали на гарні дівчата й обіцяли їм посади, вивозили до заграничних домів розпусти, головно в полудневій Америці. За доставлений „товар“ брали грубі гроші. В деяких випадках навіть женилися зі своїми жертвами. щоб опісля тим лекше продати. До такої торговлі тільки жиди спосібні.

— **Життя за мішок бульби.** В Хороброві пов. Сокаль, двірський польовий Юзеф Стрончек, побачив двох людей, що добиралися в ночи до бульби, закопаної в поли за фільварком. Він почав стріляти й одного з них, Гриця Хруща, вбив на місци, а другий втік. Убийника арештувала поліція.

— **Жертви війни.** В селі Сурохові пов. Ярослав, знайшли хлопці чотири артилерійські стрільна в полі. Один з них, 12-літний Петро Борис почав їх розбирати і кинув до землі. Вибух розірвав його так страшно, що хлопець умер на фірі, якою везли його до дому.

— **Смерть злодія.** В Ярославі найшли на даху одного ваґону трупа з розбитою головою. Показалось, що це був знаний злодій Коперський, який окрадав людей в потягах. Він сховався на дах і згинув, вдарившись головою о залізний міст.

— **Страшне відкриття.** В однім селі у Франції чистили пивницю і відкрили вихід до давного стрілецького окопу зі світової війни. В тім окопі знайшли кістяки 50 німецьких вояків у такому стані, як їх засипав вибух трійливої ґранати. Одні жовніри сиділи при столі з картами в руках, інші лежали на причах і т. п.

— **Всюди смердить.** У Львові арештовано висшого урядника львівської дирекції залізниць, Володислава Павловіча, за міліонові надужиття на шкоду державного скарбу. Слідство викрило, що Павловіч ошукав залізничу касу при доставах дерева, головно порогів, на кілька міліонів і доробився в той спосіб великого маєтку. Разом з ним арештовано двох підчинених йому урядників, Скудлу і Конасінського та доставця дерева Шуліма Ляйтера. Великі надужиття викрито в тютюневій господарці у Львові і в митовім уряді у Варшаві.

— **У більшовицькій вязниці** в Полоцьку вибух бунт політичних вязнів, що оголосили були голодівку як протест проти нелюдяної поведінки з ними. Вязнична сторожа поступила з ними ще острійше, наслідком чого прийшло до крівавої розправи, яка принесла 16 убитих серед вязнів і 6 убитих серед вязничої сторожі.

— **Друкарський чортик** закрався в передостанньому (19) числі „Свободи“ до статті п. з. „Брешіть але добре“, де замісць слова „парада“ вийшло „нарада“.

В інтересі правди.

Дотепи та вигадки „Громадського Голосу“ про моє „дідичівство“ та мою співпрацю зі заводовими звйонзками рольнікуф“.

Від Вп. посла Остапа Луцького одержуємо ось яке письмо:

Колиб проти нашого політичного чи соціяльного світогляду і нашої праці виступали партії чи окремі люде річево, протиставляючи нам свій світогляд і свою працю, то з цего виходилаб навіть

користь, — всі вчилисьби справді політично думати й ділати, серед певної, але культурної та ділової опінії цілий наш нарід скоро поступавби до найкращої рідної державности. На жаль, і в українськім громадянськім життю є ще богато хорого і навіть дикого. Маємо чимало „політиків“ і їх часописів, які живють безпідставними вигадками про нас і найкраще почувають себе, коли злобно вкинуть свою ложку дьогтю в не свою, але українську бочку меду.

Такою ложкою дьогтю є й видумки, поширювані „Громадським Голосом“ та мабуть і „Радою“ про моє „дідичівство“ та мою співпрацю з „Заводовим Звйонзком Рольнікуф“ в стрийському повіті. Одна й друга видумка вирвнули в часі виборчої агітації. Здаючи собі справу з цього, що не тільки в нас найбільше брехунців виринає підчас війни, панських ловів та виборів, я, маючи за собою велику громадську працю в повіті, навіть не відповідав „Гром. Голосови“ чи „Раді“ на їх вигадки. І не треба було відповідати, бо найкращу відповідь на ці вигадки і на такі засоби „політичної“ боротьби дав сам вислід соймових виборів у стрийській окрузі і особливо в стрийськім повіті.

Всеж таки нині, по виборах, щоби освітлити і цю пусту напасть ворожих нам брехунців та закріпити доброзичливу думку всіх людей доброї волі, я в інтересі справи та здорового повітря в нашім громадянськім і політичнім життю заявляю слідуюче:

1) Моє мале господарство в Волі Довголуцькій я купив від поляка в 1921 р. вернувши щойно тоді зі світової та української війни домів. Гроші на це кушно роздобув я із продажі цілої моєї батьківщини в Янчині та жінчиної хати в Чернівцях. На цім господарстві, живючи в ліпянці під соломяною стріхою, я працював з моєю дружиною незвичайно тяжко. Вся земля на Волі — млаковина, тяжка недопускаюча воду глина. До мойого приходу жила Воля без ніякого українського товариства, в вічній біді. Сам тяжко господарюючи, я вложив в це село безліч праці. Ввів в життя і випосажив своїми книжками читальню, виборов українську школу, працював в церковнім комітеті, що тепер будує церков, був душею кооперативи (яка минулої осени спровадив 2 вагони томасини), сповняючи в ній обовязки справника, книговодця і нарешті голови Надз. Ради і т. п. Попри це пильно працював в повіті як член Ради стрийського „Повітового Союзу Кооператив“, голова живої філії „Сільського Господаря“, член повітової організації УНДО та член повітової ради. З чистим сумлінням можу сказати, що в своїм селі, в повіті і в краю (в Ревізійнім Союзі Кооператив і т д.) я працював радо й безкорисно за двох. Оці громадські обовязки і шістьлітний процес з давним власником мойого господарства, який бажав уневажнити контракт із-за цього, що „несвідомо продав землю українцеви“ довели нарешті до цего, що я мусів продати своє господарство і продав його очевидно українським селянам. За все моє поле разом з будинками я одержав ратами аж **сім тисяч долярів!** Це хиба найліпше засвідчує, яким небезпечним і великим дідичем був я! На щастя є ще в нас трохи таких „дідичів“ не тільки між „ундистами“, але й радикалами і навіть сельробами. При цьому безумовно певне, що по моїм „дідичівстві“ осталася на Волі загальна і як найкраща память.

2) В січні цего року зявився в Стрийщині якийсь до нині незнаний мені панок зі станиславівського воєвідства, що почав основувати в наших селах близше неозначену рільничу організацію. Відвідав тільки кілька громад, бо скрізь наші селяне, не зважаючи на золоті гори обіцянок, заявляли йому, що без згоди „Повітового Союзу Кооператив“ та „Сільського Господаря“ до ніякої нової організації в Стрию не вступлять. Панок заїхав тоді до староства, куди зараз урядово візвано представників цих сел, в яких був уже воєвідський організатор. На нараді в старостві староста і воєвідський делегат бажали основувати повітову централю цеї „рільничої організації“. Наші селяне заявили на нараді, що пристануть до нової організації тільки тоді, коли я буду її головою, бо це буде доказом, що вона нам не ворожа. Підреслюю, що ніхто не знав ще тоді ані назви ані статуту цеї організації. Я не був тоді в Стрию і не був на цій нараді. З огляду на таку непримириму заяву селян, мене вибрано тоді заочно головою. Коли я про це потім довідався, зараз зажадав від старости близших відомостей про цю справу. Староста заявив мені, що сам ще нічого не знає, однак небавом має одержати статут. Зараз по тім я виїхав до Львова, зайшов до „Сільського Господаря“, усе розповів і спитав, чи може він не знає що про цю нову організацію? „С. Господар“ уперве довідався про це від мене і тому не міг мені дати ніяких пояснень ані доручень. Отже ми умовилися, що „Сільський Господар“ буде стежити за цим ділом в цілому краю. І справді небавом дістали всі філії відповідний запит від „С. Господаря“. На це письмо я зараз відповів „С. Господареви“, що нова організація („Звйонзек Заводови Рольнікуф“) виявилась ворожою нам політичною організацією, і що тому ми мусимо поборювати її. Рівночасно я заявив секретаріятови цих звйонзків в Станиславові, що через ворожу нам політичну закраску цих зовсім нерільничих „звйонзків“ я не можу вступити до них і тим більше бути головою їх стрийської повітової організації. Ухвала Ради „С. Господаря“ в цій справі була вислідом моїх (хоч і не тільки моїх) попередніх звідомлень про ці „звйонзки“. Вже в другій половині лютого ц р. скликано тому нові збори „звйонзку“ до Стрия для вибору нового голови. Ось і вся моя роля в цім ділі. Проти цеї хитрої зделки станиславівського воєвідства я запротестував ще в лютім на засіданні рільничої дорадної комісії в Варшаві і тепер в соймовій буджетовій комісії. **На всякий випадок усталюю, що я зараз повідомив про все дирекцію товариства „Сільський Господар“, який уперве довідався від мене про цю воєвідську махінацію, що я перший повідомив наше товариство „С. Г.“ про політичний і ворожий нам характер цих звйонзків, — що я ніколи не вступив до них, — став головою їх стрийської повітової філії на зборах, в яких не брав участи і добровільно зложив це головство з відповідною деклярацією ще перед виборами.** І чи можна що небудь инше приписувати мені, голові чи не найбільше живої філії „Сільського Господаря“?

Коли ця моя заява комунебудь не вистарчає, я готов кожньої хвилі передати провірку мойого дідичівства та моєї „співпраці зі звйонзком рольнікуф“ мировому судови з поміж українських старшин або українських кооператорів. Для стрийського повіту, в якім жию й працюю, нема й не було з цього приводу ніяких сумнівів. Там добре знають, що иньша поголоска в цій справі, це звичайна ложка дьогтю деяких українських „політиків“, які найрадше і не інакше поборюють... українців.

Посол Остап Луцький.

Ширіть „Свободу“ !

ДОПИСИ.

ГУТА СТАРА, ПОВ. БУЧАЧ. **На польськім острівчику серед українського моря.** Наше село є майже чисто польське, бо на 140 хат є всего 11 українців. Властиво чисто української родини нема ані одної, тільки всі мішані. Багато спольщилося через женячку, а тих 11 ще сяк так тримаються своєї віри та мови. Один з них пренумерує „Свободу“, має українську бібліотеку і лише завдяки тій українській ґазеті при соймових і сенатських виборах всі українські голоси впали на 18-ку. Всі інші голоси впали на ріжні польські листи. З того видно, яке велике значіння в селі має добра українська ґазета. Богачів у нас нема, є тільки 10 середно заможних господарів, а решта малоземельні та халупники, що заробляють в лісі, рубаючи сяги. Інші виробляють деревляні ложки, мітли, коцюби тощо і так жиють. В селі є польська школа, косцюлок ісклеп кулка рольничого. Українці зовсім не зорґанізовані.

Я. Л.

ЦІНИ У ЛЬВОВІ.

Гроші. Доляр амер. 8.89, чеська корона 0.26, румунський лей 0.05, фр. франк 0.34, радянський червонець 32.60.

Збіже. Пшениця двірська 53, селянська 51, жито 41, ячмінь 39, овес 37, гречка 48, сіно 8.50, солома 4.75

ОПОВІСТКИ.

На „Рідну Школу“ зложив Хор при Чит. „Просвіта“ в Торськім квоту 100 зол. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 115 1—1

Прийму хлопців на науку дяківства і нотного співу. Зголошення слати на адресу Михайло Бернатович, дяк і дир. хору в Чорнокінцях вел. п. loco. 116 1—1

Ширіть „Свободу“

Дня 23. квітня 1928 р. на прохання Старшини Кружка в Станиславові зложило Хвальне Корабельне Товариство „Руаль Майль Ляйн“ в Станиславові при вул. Лелєвеля ч. 11 жертву на „Рідну Школу“ в сумі 25 ам. долярів. Вище згадане Корабельне Товариство, яке поважним датком причиняється до розбудови нашого шкільництва, заслугує вповні на попертя зі сторони українського громадянства. — Старшина Кружка „Рідної Школи“. 117 1—1

ПОЗІР ГРОМАДЯНИ БУЧАЦЬКОГО, ПІДГАЄЦЬКОГО І СУСІДНИХ ПОВІТІВ!

В ночи з 3-того на 4-го квітня ц. р. пропала зі стайні Киприяна Барана с. Прокопа, господаря в Савалусках п. Монастириська 6-літна кобила, ясно-каштанової краски, на чолі лиса, в 10-тім місяці жеребна, висока на 1 метр 50 цм., о гриві уложеній на лівий бік, та незначно збитім правім заднім клубі. Хто допоможе віднайти висше описану кобилу та вкаже справника крадежі, тому підписаний виплатить нагороду 10 дол. ам. Повідомлення слати на адресу підписаного, вище близше заподану. Киприян Баран с. Прокопа. 2—3

УНЕВАЖНЮЮ військову книжку виставлену через ПКУ в Стрию, на імя Іван Матюшків ур. 1886 р. в Ясениці Сільній, пов. Дрогобич, згублену 26. марта 1928. р в Дрогобичі. 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Видає С-ка „Діло“, зар. стов. з обмеж. пор. —За редакцію відповідає Ол. Кузьма. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.